

МУРЗАЛИЕВА АЙМЕНАЙ КЕНЕСБАЕВНА

**«ФОРМИРОВАНИЕ СИСТЕМ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА И
ВНУТРЕННЕГО КОНТРОЛЯ В АМБУЛАТОРНО-
ПОЛИКЛИНИЧЕСКОЙ СЛУЖБЕ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ»
(НА МАТЕРИАЛАХ ГОРОДА АЛМАТЫ И АЛМАТИНСКОЙ
ОБЛАСТИ)**

АННОТАЦИЯ

**диссертации Мурзалиевой А.К. на соискание степени
доктора философии (PhD) по специальности «6D050800 – Учет и аудит»**

Актуальность темы исследования. Развитие организаций здравоохранения в современных условиях предполагает рост конкурентоспособности, трансформации качества и перечня предлагаемых медицинских услуг при стабильном финансовом состоянии и минимальной зависимости от бюджетных источников. Поэтому обеспечение нормального функционирования и совершенствования деятельности организаций здравоохранения предполагает решение комплекса вопросов, среди которых ключевое значение имеет разработка методики и организации управленческого учета и внутреннего контроля в амбулаторно-поликлинической службе здравоохранения.

В Послании народу Казахстана «Рост благосостояние казахстанцев: повышение доходов и качества жизни» елбасы Н.А.Назарбаев отметил, что «в течение 5 лет необходимо довести расходы на образование, науку и здравоохранение из всех источников до 10% от ВВП, финансирование нужно направить на реализацию намеченных реформ, которые обеспечат значительное повышение качества обслуживания населения».

«Стратегический план развития Республики Казахстан до 2025 года» в качестве главных направлений Стратегического развития здравоохранения до 2020 года, рассматривает создание условия для привлечения частных инвестиции в здравоохранение, качественное и доступное здравоохранение, увеличения продолжительности жизни, снижение расходов на здравоохранение.

Реализация намеченных направлений, закреплены в Стратегическом плане Министерства здравоохранения Республики Казахстан на 2017 - 2021 годы, в котором предусмотрено развитие системы подушевого финансирования со стимулирующим компонентом на амбулаторном уровне, в Государственной программе «Цифровой Казахстан» на 2017-2020 года», отмечено, что цифровизация здравоохранения позволяет повысить качество принятия управленческих решений.

Цель и задачи исследования. Целью диссертационной работы является разработка методических и практических рекомендаций по модернизации управленческого учета и внутреннего контроля над

деятельностью амбулаторно-поликлинических служб здравоохранения.

Для реализации основной цели были поставлены и решены следующие научные и практические задачи:

- исследовать и систематизировать процесс формирования и основные направления развития управленческого учета и внутреннего контроля в отраслях здравоохранения и дать уточненную трактовку понятия управленческого учета и внутреннего контроля в амбулаторно-поликлинических службах здравоохранения;

- проанализировать действующую практику организации управленческого учета и внутреннего контроля в отраслях здравоохранения и раскрыть особенности ведения учета затрат оказываемых медицинских услуг амбулаторно-поликлиническими службами;

- на основе исследования инструментарий управленческого учета и процедур проведения внутреннего контроля в отраслях здравоохранения, обосновать и предложить формы, классификатор управленческой отчетности и модули внутреннего контроля в амбулаторно-поликлинических службах здравоохранения;

- разработать многофакторную регрессионную модель на базе пакета прикладных программ Stata и оценить воздействия факторов на уровень продолжительности жизни населения, в амбулаторно-поликлинической службах здравоохранения;

- выявить реальные тенденции, перспективы развития управленческого учета и внутреннего контроля в амбулаторно-поликлинических службах и разработать методические рекомендации по совершенствованию УУ и ВК в амбулаторно-поликлинических службах здравоохранения.

Предмет исследования: система управленческого учета и внутреннего контроля в амбулаторно-поликлинических службах здравоохранения.

Объект исследования: финансово-хозяйственная и учетно-статистическая деятельность поликлиник города Алматы и Алматинской области.

Теоретическая основа диссертации включает в себя научные труды и исследования прикладного характера ученых, отражающие развитие подходов, теорию и методологию управленческого учета и внутреннего контроля в системе здравоохранения.

Методологическая база исследования. Анализ практических данных осуществлялся с использованием методов группировки, выборки, синтеза и обобщения, а также графических методов и пакета прикладных программ Stata.

Научная новизна диссертационного исследования заключается в теоретическом обосновании и разработке практических рекомендаций по модернизацию системы управленческого учета и внутреннего контроля в амбулаторно-поликлинических службах здравоохранения, способствующие повышению результативности управления деятельностью в системе

здравоохранения.

Результат проведенного научного исследования позволил получить следующие наиболее **значимые результаты**:

- на основе оценки процесса формирования управленческого учета и внутреннего контроля и ключевых направлений их развития в современных условиях дана уточненная авторская трактовка управленческому учету и внутреннему контролю, учитывающие особенности амбулаторно-поликлинических служб здравоохранения;

- на основании обобщения современных тенденций и перспектив развития управленческого учета и внутреннего контроля в отраслях здравоохранения изложены особенности организации учета затрат медицинских услуг, дающая возможность эффективно управлять затратами в амбулаторно-поликлинических службах здравоохранения;

- предложены инструментарий интегративной модели внутреннего контроля и классификатор, формы управленческой отчетности, позволяющие повысить эффективность выполнения государственного заказа и улучшить качество оказываемых медицинских услуг;

- на основе пакета прикладных программ Stata с целью оценки влияния факторов на уровень и ожидаемую продолжительность жизни населения разработана многофакторная регрессионная модель;

- разработаны методические рекомендации по формированию и совершенствованию систем управленческого учета и внутреннего контроля в амбулаторно-поликлинических службах здравоохранения, способствующих принятию эффективных управленческих решений.

Практическая значимость исследования. Положения и выводы исследования, в частности предложенная методология учета затрат медицинских услуг, оказываемых амбулаторно-поликлиническими службами могут быть использованы при реализации Послания «Рост благосостояние казахстанцев: повышение доходов и качества жизни» раздела II «Повышение качества жизни», где отмечено, «второй составляющей благополучия является рост уровня жизни, в частности вопросы качества и доступности здравоохранения».

Представленная в работе модель зависимости продолжительности жизни населения на основе данных АПС и классификация форм, видов и механизмы формирования внутреннего контроля могут быть использованы при реализации Стратегического плана развития Республики Казахстан до 2025 года», главы 4 «Важнейшие прорывные изменения: системные реформы», главы 5 «Эволюционный путь: приоритетные направления реализации Стратегии «Казахстан-2050».

В частности, в разделе «Развитие ПМСП и конкурентной среды», отмечено, что «эффективность сектора будет достигнута за счет фокуса и координации услуг на амбулаторном уровне с полной интеграцией специализированных служб.

Развитие конкурентной среды на первичном звене позволит внедрить пациентоориентированную модель, когда помощь будет доступна в непосредственной близости от места проживания».

Предложенная в диссертации модель зависимости продолжительности жизни населения в амбулаторно-поликлинических службах здравоохранения позволит повысить результативность реализации Стратегического плана Министерства здравоохранения Республики Казахстан на 2017 - 2021 годы, усилив взаимосвязь финансового и управленческого учета.

Разработанные инструментарий систем управленческого учета и внутреннего контроля могут быть использованы при реализации главы 5.

Основные направления, пути достижения поставленных целей программы и соответствующие меры, раздела 5.1 «Цифровизация отраслей экономики» Государственной программе «Цифровой Казахстан» на 2017-2020 года», способствует созданию единого хранилища данных с «живыми данными» путем внедрения региональных медицинских информационных систем.

В данной программе отмечено, что «в последующем собранные данные будут использоваться для медицинской статистики, аналитики и принятия соответствующих решений с применением технологии Big Data. Это позволит осуществить переход к безбумажному здравоохранению, оптимизации и повышению эффективности оказываемой помощи, обеспечению преемственности оказываемой помощи между разными уровнями и медицинскими организациями. Будет обеспечен защищенный доступ к ключевой медицинской информации для всех участников процесса оказания помощи, включая самого пациента. Посредством персонализированных уведомлений и предупреждений, в том числе с помощью мобильных технологий, будет обеспечено вовлечение населения в процесс охраны собственного здоровья и формирование здорового образа жизни».

Результаты проведенного исследования могут быть использованы органами государственной власти, профессиональными бухгалтерскими организациями при разработке методических рекомендаций по управленческому учету и организации системы внутреннего контроля в амбулаторно-поликлинических службах здравоохранения, а также в системе обучения, аттестации и повышения квалификации специалистов по управленческому учету и в процессе преподавания дисциплин «Управленческий учет 2», «Учет эффективности и принятия решений», «Аудит», «Анализ финансовой отчетности», «Экономический анализ».

АЙМЕНАЙ КЕҢЕСБАЙҚЫЗЫ МУРЗАЛИЕВА

«ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ АМБУЛАТОРИЯЛЫҚ-ЕМХАНАЛЫҚ ҚЫЗМЕТІНДЕГІ БАСҚАРУШЫЛЫҚ ЕСЕП ЖӘНЕ ІШКІ БАҚЫЛАУ ЖҮЙЕСІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ» (АЛМАТЫ ҚАЛАСЫНЫҢ ЖӘНЕ АЛМАТЫ ОБЛЫСЫНЫҢ МАТЕРИАЛДАРЫНДА)

«6D050800 – Есеп және аудит» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін А.К. Мурзалиеваның диссертациясына

АННОТАЦИЯ

Зерттеу тақырыбының өзектілігі. Қазіргі заманғы жағдайларда денсаулық сақтау ұйымдарын дамыту бәсекеге қабілеттіліктің өсуін, тұрақты қаржылық жай-күйі және бюджет көздеріне барынша аз тәуелді болған кезде ұсынылатын медициналық қызметтердің сапасы мен тізбесінің өзгеруін болжайды. Сондықтан, денсаулық сақтау ұйымдарының қалыпты жұмыс істеуін және қызметін жетілдіруді қамтамасыз ету мәселелер кешенін шешуді көздейді, олардың арасында денсаулық сақтау амбулаториялық-емханалық қызметінде басқарушылық есепті және ішкі бақылауды ұйымдастыру әдістемесін әзірлеу мен ұйымдастырудың маңызды мәні бар.

«Қазақстандықтардың әл-ауқатының артуы: табыс пен тұрмыс сапасын арттыру» атты Қазақстан халқына Жолдауында Елбасы Н.Ә. Назарбаев атап өткендей, «5 жыл ішінде барлық көздерден білім беру, ғылым және денсаулық сақтау шығындарын ЖІӨ-нің 10%-ға дейін жеткізу қажет, қаржыландыруды халыққа қызмет көрсету сапасын едәуір арттыруды қамтамасыз ететін белгіленген реформаларды іске асыруға бағыттау қажет».

«Қазақстан Республикасының 2025 жылға дейінгі стратегиялық даму жоспары» денсаулық сақтауды 2020 жылға дейін стратегиялық дамытудың басты бағыттары ретінде денсаулық сақтауға, сапалы және қолжетімді денсаулық сақтауға жеке инвестицияларды тарту, өмір сүру ұзақтығын ұлғайту, денсаулық сақтауға жұмсалатын шығыстарды азайту үшін жағдай жасауды қарастырады.

Белгіленген бағыттарды іске асыру Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің 2017-2021 жылдарға арналған стратегиялық жоспарында бекітілген, онда амбулаториялық деңгейде ынталандырушы компоненті бар жан басына шаққандағы қаржыландыру жүйесін дамыту көзделген, «Цифрлық Қазақстан» 2017-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасында денсаулық сақтауды цифрландыру басқарушылық шешімдерді қабылдау сапасын арттыруға мүмкіндік беретіні атап өтілді.

Зерттеудің мақсаты мен міндеттері. Диссертациялық жұмыстың мақсаты денсаулық сақтаудың амбулаториялық-емханалық қызметтерінің қызметіне ішкі бақылау және басқару есебін жетілдіру бойынша әдістемелік және практикалық ұсынымдарды әзірлеу болып табылады.

Негізгі мақсаттарды жүзеге асыру үшін келесі ғылыми және практикалық **міндеттер** қойылды және шешілді:

– денсаулық сақтау саласындағы басқару есебі мен ішкі бақылауды дамытудың негізгі бағыттары мен қалыптасу процесін зерттеу және жүйелендіру және амбулаториялық-емханалық денсаулық сақтау қызметтеріндегі басқарушылық есеп пен ішкі бақылау ұғымына нақтыланған түсінік беру;

– денсаулық сақтау салаларында басқарушылық есеп пен ішкі бақылауды ұйымдастырудың қолданыстағы практикасын талдау және амбулаториялық-емханалық қызметтер көрсететін медициналық қызметтердің шығындарын есепке алуды жүргізу ерекшеліктерін ашу;

– денсаулық сақтау саласында ішкі бақылау жүргізу процедуралары мен басқару есебінің құралдарын зерттеу негізінде амбулаториялық-емханалық денсаулық сақтау қызметтеріндегі ішкі бақылау модульдері мен басқарушылық есебінің нысандарын негіздеу және ұсыну;

– Stata қолданбалы бағдарламалар пакетінің базасында көпфакторлы регрессиялық модель әзірлеу және факторлардың денсаулық сақтаудың амбулаториялық-емханалық қызметтерінде қызмет көрсетілетін халықтың өмір сүру ұзақтығы деңгейіне әсерін бағалау;

– амбулаториялық-емханалық қызметтерде басқарушылық есеп пен ішкі бақылауды дамытудың нақты үрдістерін, перспективаларын анықтау және денсаулық сақтаудың амбулаториялық-емханалық қызметтерінде басқарушылық есеп пен ішкі бақылауды жетілдіру жөнінде әдістемелік ұсынымдар әзірлеу.

Зерттеу пәні: денсаулық сақтаудың амбулаториялық-емханалық қызметтеріндегі Басқару есебі және ішкі бақылау жүйесі.

Зерттеу объектісі: Алматы қаласы мен Алматы облысы емханаларының қаржы-шаруашылық және есепке алу-статистикалық қызметі.

Диссертацияның теориялық негізі ғалымдардың қолданбалы сипатындағы ғылыми еңбектері мен зерттеулерін қамтиды, ол денсаулық сақтау жүйесінде басқару есебі мен ішкі бақылау теориясы мен әдіснамасын дамытуды көрсетеді.

Зерттеудің әдіснамалық базасы. Практикалық деректерді талдау топтастыру, таңдау, синтез және жалпылау әдістерін, сондай-ақ графикалық әдістер мен Stata қолданбалы бағдарламалар пакетін пайдалана отырып жүзеге асырылды.

Диссертациялық зерттеудің ғылыми жаңалығы Денсаулық сақтау жүйесіндегі қызметті басқарудың нәтижелілігін арттыруға ықпал ететін амбулаториялық-емханалық денсаулық сақтау қызметтеріндегі басқарушылық есеп пен ішкі бақылау жүйесін жаңғырту жөніндегі практикалық ұсынымдарды теориялық негіздеу және әзірлеу болып табылады.

Жүргізілген ғылыми зерттеу нәтижесі келесі **маңызды нәтижелерді** алуға мүмкіндік берді:

– басқарушылық есеп пен ішкі бақылауды қалыптастыру процесін бағалау және олардың дамуының негізгі бағыттары негізінде қазіргі жағдайда денсаулық сақтаудың амбулаториялық-емханалық қызметтерінің ерекшеліктерін ескеретін басқарушылық есеп пен ішкі бақылаудың нақтыланған авторлық түсіндірмесі берілген;

– қазіргі заманғы үрдістерді және басқарушылық есеп пен ішкі бақылауды дамыту перспективаларын жинақтау негізінде денсаулық сақтау салаларында амбулаториялық-емханалық денсаулық сақтау қызметтерінде шығындарды тиімді басқаруға мүмкіндік беретін медициналық қызметтер шығындарын есепке алуды ұйымдастыру ерекшеліктері баяндалған;

– мемлекеттік тапсырысты орындау тиімділігін арттыруға және көрсетілетін медициналық қызметтердің сапасын жақсартуға мүмкіндік беретін ішкі бақылаудың интегративті моделінің құралдары мен классификатор, басқарушылық есептілік нысандары ұсынылды;

– Stata қолданбалы бағдарламалар пакетінің негізінде факторлардың халықтың өмір сүру деңгейі мен күтілетін ұзақтығына әсерін бағалау мақсатында көпфакторлы регрессиялық модель әзірленді;

– тиімді басқарушылық шешімдерді қабылдауға ықпал ететін денсаулық сақтаудың амбулаториялық-емханалық қызметтерінде басқарушылық есепке алу және ішкі бақылау жүйелерін қалыптастыру және жетілдіру жөніндегі әдістемелік ұсынымдар әзірленді.

Зерттеудің практикалық маңыздылығы. Зерттеудің ережелері мен қорытындылары, атап айтқанда, амбулаториялық-емханалық қызметтер көрсететін медициналық қызметтердің шығындарын есепке алудың ұсынылған әдіснамасы «әл-ауқаттың екінші құрамдас бөлігі өмір сүру деңгейінің өсуі, атап айтқанда, денсаулық сақтаудың сапасы мен қол жетімділігі мәселелері болып табылады» деп көрсетілген «Қазақстандықтардың әл-ауқатының артуы: табыс пен тұрмыс сапасын арттыру» атты Жолдауының «Өмір сапасын арттыру» деген II бөлімін іске асыру кезінде пайдаланылуы мүмкін.

АЕҚ деректері негізінде жұмыста ұсынылған халықтың өмір сүру ұзақтығына тәуелділік моделі және ішкі бақылауды қалыптастыру нысандары, түрлері мен тетіктері Қазақстан Республикасының 2025 жылға дейінгі стратегиялық даму жоспарын іске асыру кезінде, «Маңызды серпінді өзгерістер: жүйелік реформалар» деген 4-тарауды, «Эволюциялық жол: «Қазақстан-2050» Стратегиясын іске асырудың басым бағыттары» деген 5 тарауды іске асыру кезінде пайдаланылуы мүмкін.

Атап айтқанда, «МСАК және бәсекелестік ортаны дамыту» бөлімінде сектордың тиімділігі мамандандырылған қызметтерді толық интеграциялаумен амбулаториялық деңгейде фокус және қызметтерді үйлестіру есебінен қол жеткізіледі.

Алғашқы буында бәсекелі ортаны дамыту пациентке бағытталған модельді енгізуге мүмкіндік береді.

Диссертацияда ұсынылған денсаулық сақтаудың амбулаториялық-емханалық қызметтеріндегі халықтың өмір сүру ұзақтығына тәуелділік моделі қаржылық және басқару есебінің өзара байланысын күшейте отырып, Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің 2017-2021 жылдарға арналған стратегиялық жоспарын іске асырудың нәтижелілігін арттыруға мүмкіндік береді.

Басқарушылық есеп және ішкі бақылау жүйелерінің әзірленген құралдары 5 тарауды іске асыру кезінде пайдаланылуы мүмкін.

Бағдарламаның негізгі бағыттары, алға қойылған мақсаттарына қол жеткізу жолдары және «2017-2020 жылдарға арналған» Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасының «Экономика салаларын цифрландыру» деген 5.1 бөлімінің тиісті шаралары өңірлік медициналық ақпараттық жүйелерді енгізу жолымен «нақты деректері» бар бірыңғай деректер қоймасын құруға ықпал етеді.

Аталған бағдарламада «кейіннен жиналған деректер Big Data технологиясын қолдана отырып, медициналық статистика, талдау және тиісті шешімдер қабылдау үшін пайдаланылатын болады. Бұл қағазсыз денсаулық сақтауға көшуді жүзеге асыруға, көрсетілетін көмектің тиімділігін оңтайландыру мен арттыруға, көрсетілетін көмектің түрлі деңгейлер мен медициналық ұйымдар арасында сабақтастығын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Пациенттің өзін қоса алғанда, көмек көрсету процесінің барлық қатысушылары үшін негізгі медициналық ақпаратқа қорғалған қолжетімділік қамтамасыз етілетін болады. Дербестендірілген хабарламалар мен ескертулер арқылы, оның ішінде ұтқыр технологиялардың көмегімен халықты өз денсаулығын сақтау және салауатты өмір салтын қалыптастыру процесіне тарту қамтамасыз етілетін болады».

Жүргізілген зерттеу нәтижелерін мемлекеттік билік органдары, кәсіби бухгалтерлік ұйымдар денсаулық сақтаудың амбулаториялық-емханалық қызметтерінде басқарушылық есеп және ішкі бақылау жүйесін ұйымдастыру жөніндегі әдістемелік ұсынымдарды әзірлеу кезінде, сондай-ақ басқарушылық есеп жөніндегі мамандарды оқыту, аттестаттау және біліктілігін арттыру жүйесінде және «Басқарушылық есеп 2», «Тиімділік есебі және шешім қабылдау», «Аудит», «Қаржылық есептілікті талдау», «Экономикалық талдау» пәндерді оқыту барысында пайдаланылуы мүмкін.

ANNOTATION
of the thesis in fulfilment of the requirements for the degree of
Doctor of Philosophy (PhD)
specialty “6D050800 - Accounting and Auditing”

MURZALIYEVA AIMENAY KENESBAYEVNA

**“FORMATION OF MANAGEMENT ACCOUNTING AND INTERNAL CONTROL SYSTEMS IN THE OUTPATIENT HEALTHCARE SERVICE”
(ON MATERIALS OF THE CITY OF ALMATY AND ALMATY REGION)**

The relevance of the topic of the dissertation. The development of healthcare organizations in modern conditions implies an increase in competitiveness, quality transformation and the list of offered medical services with a stable financial condition and minimal dependence on budget sources. Therefore, ensuring the normal functioning and improvement of the activities of health organizations involves the solution of a set of issues, among which the key importance is the development of methods and organization of management accounting and internal control in the outpatient healthcare service.

In the Message to the People of Kazakhstan “Growing welfare of Kazakh citizens: increase in income and quality of life”, the President of the Republic of Kazakhstan N. Nazarbayev noted that, “within 5 years it is necessary to bring the cost of education, science and healthcare from all sources to 10% of GDP; financing should be directed to the implementation of the planned reforms, which will provide a significant improvement in the quality of public services”.

“The Strategy Development Plan of the Republic of Kazakhstan until the year 2025” as the main directions of the Strategic Healthcare Development until the year 2020, considers the creation of conditions for attracting private investment in healthcare, high-quality and affordable healthcare, increasing life expectancy, reducing healthcare costs.

Implementation of the outlined areas is enshrined in the Strategy Plan of the Ministry of Health of the Republic of Kazakhstan for 2017-2021, which provides for the development of a per capita financing system with a stimulating component at the outpatient level, in the State Program “Digital Kazakhstan” for 2017-2020, it is noted that digitization of Healthcare allows to improve the quality of management decisions.

The aim and objectives of the study. **The aim of the thesis** is the development of methodological and practical recommendations for the modernization of management accounting and internal control over the activities of outpatient healthcare services.

The following scientific and practical **objectives** were set and solved in order to achieve the main aim:

- to investigate and systematize the process of formation and the main directions of development of management accounting and internal control in healthcare industries and to give a refined interpretation of the concept of management accounting and internal control in outpatient healthcare services;
- to analyze the current practice of organizing management accounting and internal control in the healthcare industry and reveal the peculiarities of cost accounting for the rendered medical services by outpatient services;
- based on the study, the tools of management accounting and procedures for conducting internal control in the health care industry, justify and propose forms, a classifier of management reporting and internal control modules in outpatient health services;
- develop a multifactorial regression model based on the Stata package and assess the impact of factors on the level of life expectancy of the population served in the outpatient health services;
- to identify real trends, prospects for the development of management accounting and internal control in outpatient services and to develop guidelines for improving the management accounting and internal control in outpatient healthcare services.

The subject of the research: management accounting and internal control in the outpatient healthcare services.

The object of the research: financial, economic, accounting, and statistical activities of polyclinics of the city of Almaty and Almaty region.

The theoretical basis of the research includes scientific works and studies of applied nature of scientists, reflecting the development of approaches, theory and methodology of management accounting and internal control in the health care system.

The methodological basis of the research. The analysis of practical data was carried out using the methods of grouping, sampling, synthesis and generalization, as well as graphical methods and the Stata application software package.

The scientific novelty of the dissertation lies in the theoretical substantiation and development of practical recommendations for the modernization of the management accounting and internal control system for you in the polyclinic health services, contributing to an increase in the effectiveness of management in the healthcare system.

The result of a scientific research yielded the following most significant results:

- based on the evaluation of the process of forming management accounting and internal control and the key directions of their development in modern conditions, a refined author's interpretation of management accounting and internal control is given, taking into account the peculiarities of outpatient healthcare services;

- on the basis of generalization of current trends and prospects for the development of management accounting and internal control in the healthcare industries, the features of cost accounting organization of medical services are outlined, making it possible to effectively manage costs in outpatient health care services;

- proposed tools of an integrative model of internal control and a classifier, forms of management reporting, allowing to increase the efficiency of implementation of the state order and improve the quality of medical services provided;

- a multifactor regression model has been developed based on the Stata application package to assess the influence of factors on the level and life expectancy of the population;

- developed guidelines for the formation and improvement of management accounting and internal control systems in outpatient health services that facilitate the adoption of effective management decisions.

The practical significance of the research. The provisions and conclusions of the research, in particular, the proposed methodology for recording the costs of medical services provided by outpatient services can be used in the implementation of the Message “**Growing welfare of Kazakh citizens: increase in income and quality of life**” section II “Increase in quality of life”, where it is noted, “The second component of wellbeing is the growth of quality of life, in particular the quality and accessibility of healthcare.”

The model of dependence of life expectancy based on the APS data and the classification of forms, types and mechanisms for the formation of internal control presented in the work can be used in the implementation of the Strategy Development Plan of the Republic of Kazakhstan until the year 2025”, chapter 4 “Major Breakthrough Changes: Systemic Reforms”, Chapter 5 “Evolutionary path: priority directions for the implementation of the Strategy “Kazakhstan-2050”.

In particular, in the section “Development of primary health care and competitive environment”, it is noted, “The efficiency of the sector will be achieved through focus and coordination of services at the outpatient level with full integration of specialized services.

The development of a competitive environment at the primary level will allow the introduction of a patient-oriented model when help is available in the immediate vicinity of the place of residence.”

The model proposed in the thesis of the dependence of life expectancy in the outpatient healthcare services will increase the effectiveness of the implementation of the Strategy Plan of the Ministry of Health of the Republic of Kazakhstan for 2017-2021, reinforcing the interrelation of financial and management accounting.

The developed tools of management accounting and internal control systems can be used in the implementation of Chapter 5.

The main directions, ways to achieve the program goals and relevant measures, Section 5.1 “Digitization of Economic Sectors” of the State Program “Digital Kazakhstan” for 2017–2020, contribute to the creation of a unified data warehouse with “live data” by introducing regional medical information systems.

This program notes, “in the future, the collected data will be used for medical statistics, analytics and decision-making using Big Data technology. This will allow making the transition to paperless health care, optimizing and increasing the effectiveness of the assistance provided, ensuring continuity of the assistance provided between different levels and medical organizations. Secure access to key medical information will be provided to all participants in the care process, including the patient himself. Through personalized notifications and warnings, including through mobile technologies, the population will be involved in the process of protecting their own health and promoting a healthy lifestyle.”

The results of the research can be used by public authorities, professional accounting organizations in the development of guidelines for management accounting and organization of the internal control system in outpatient health services, as well as in the system of training, certification and advanced training of management accounting specialists and in the teaching process disciplines “Management Accounting 2”, “Accounting performance and decision-making”, “Audit”, “Analysis of Finance financial statements” and “Economic analysis.”